

## **GEORG FÖRSTER (1620–1660), uitgever en boekhandelaar**

**Georg Förster** (geboren 1620 in Danzig/Gdańsk – overleden 10 augustus 1660 in Danzig) was uitgever en boekhandelaar. Hij was de zoon van Caspar Förster senior en de broer van de musicus Caspar Förster junior. Hij was katholiek.

Men neemt aan dat hij in Italië en de Nederlanden heeft gestudeerd, waar hij muziek leerde en kennismaakte met de uitgeverswereld. Gedocumenteerd zijn zijn handels- en studiereizen naar de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden: een verblijf van enkele maanden in 1636, gecombineerd met een stage, en verdere reizen in 1643, 1647 en 1651.

Vanaf 1637 leidde hij een boekhandel in Danzig, aanvankelijk samen met zijn vader. Op 1 mei 1643 sloot hij met zijn vader een overeenkomst waarbij hij de boekhandel en de uitgeefrechten overnam in ruil voor de zorg voor zijn moeder en zusters. Na de dood van zijn vader in 1652 werkte hij zelfstandig verder.

Op 30 juni 1644 ontving hij van koning Władysław IV Vasa een privilege om boeken te verkopen in de steden van de Poolse Kroon en Litouwen. Op 26 mei 1645 kreeg hij het recht om boeken uit te geven, en twee jaar later ontving hij de titel van **koninklijk boekverkoper** (*bibliopola regius*).

Dankzij de snelle groei van zijn onderneming opende hij filialen in:

- Lublin (vanaf 1646),
- Warschau (vanaf 1655),
- Krakau (na 1653, aan de Kleine Markt in het Szober-huis).

Op 26 augustus 1653 verkreeg hij het volledige koopmansburgerschap van Danzig.

### **Uitgeverijactiviteiten**

Förster werkte samen met drukkerijen in het Pools-Litouwse Gemenebest en in de Nederlanden. Vaak koos hij een drukker op basis van de woonplaats van de auteur. Hoewel soms wordt aangenomen dat hij een eigen drukkerij bezat, is daarvoor geen bewijs. In Danzig maakte hij gebruik van de diensten van onder meer:

- David Friedrich Rhete,
- Andreas Hünefeld,
- Simon Reiniger senior.

Op de titelpagina's van zijn uitgaven werd de naam van de drukker meestal niet vermeld, waardoor het vaak moeilijk is de exacte drukplaats vast te stellen.

Hij gaf werken uit van onder anderen:

- Andrzej Maksymilian Fredro,
- Łukasz Opaliński junior,
- Joachim Pastorius,
- Reinhold Curicke.

Zijn publicaties behandelden de geschiedenis van Polen, theologische vraagstukken, schoolboeken, lesmateriaal en kalenders. Aan het koninklijk hof leverde hij gedrukte muziekpartituren voor de hofkapel. Af en toe trad hij daar zelf ook als musicus op.

De boeken uit zijn uitgeverij stonden bekend om hun verzorgde uitvoering en rijke versiering. De kopergravures werden vaak vervaardigd door vooraanstaande kunstenaars van zijn tijd.

### Huwelijk en familie

Op 20 mei 1652 trouwde hij in Warschau met **Anna Constantia Reyneker** (overleden 1682), dochter van de Krakause boekhandelaar **Philipp Reyneker**. Door dit huwelijk verkreeg hij een pand in het Szober-huis aan de Kleine Markt van Krakau.

Op 25 augustus 1653 wees hij zijn vrouw in zijn testament aan als erfgename van zijn bezittingen.

Hij werd op 20 augustus 1660 begraven in de Basiliek van de Heilige Maagd Maria.

Na zijn dood hertrouwde zijn weduwe met **Georg Wüstenhoff** (overleden 1667) en zette zij de boekhandel in Danzig voort tot 1668. Latere veronderstellingen dat het bedrijf geheel of gedeeltelijk naar Amsterdam zou zijn verhuisd, worden niet door bronnen ondersteund. Daarna trouwde zij nog een derde keer, met de koninklijke secretaris **Tomasz Jacek Kozłowski**.

### Nalatenschap

Tot 1666 hadden Förster en zijn erfgenamen meer dan honderd verschillende drukken uitgegeven. Op veel van deze uitgaven staat een **feniks in vlammen** afgebeeld met het motto:

**"Nutrix ipse sui"**

*("Hij voedt zichzelf", of vrij vertaald: "Hij vernieuwt zichzelf uit eigen kracht").*

Förster was een van de belangrijkste boekhandelaren en uitgevers van het 17e-eeuwse Danzig en speelde een belangrijke rol in de verspreiding van Poolse, Litouwse en Europese wetenschappelijke, historische en religieuze literatuur.

Bron:

[https://gdansk.gedanopedia.pl/gdansk/?title=F%C3%96RSTER\\_GEORG,\\_wydawca,\\_ksi%C4%99garz](https://gdansk.gedanopedia.pl/gdansk/?title=F%C3%96RSTER_GEORG,_wydawca,_ksi%C4%99garz)